

Stichting Internationale Spinozaprijs

Activiteitenverslag Stichting Internationale Spinozaprijs 2021

behorende bij het financieel jaarverslag van 1 januari tot en met 31 december 2021

De Stichting Internationale Spinozaprijs is opgericht op 25 november 1997, is gevestigd te Amsterdam en is in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nummer 3398972.

De stichting heeft als doel het bevorderen van de reflectie op de ethische grondslagen van de samenleving en beoogt het algemeen belang te dienen. Het financiële beleid van de stichting is erop gericht om de prijsuitreiking en de bijbehorende (educatieve) activiteiten mogelijk te maken.

De stichting beschikt voornamelijk niet over een eigen vermogen en is afhankelijk van fondswerving en sponsorbijdragen.

De Stichting Internationale Spinozaprijs is in 2008 door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), vanaf 2012 met de status culturele instelling en geregistreerd onder RSIN 807236068.

Bestuur

Het bestuur is als volgt samengesteld:

Prof. dr. ing Karen Maex, voorzitter

Mr. Frans Tilman, penningmeester

Hella Liefing

Drs. Daan Roovers

Drs. Stephan Sanders, op 12 november 2021 opgevolgd door mr. drs. Frederik Schutte
Prof. dr. em. Antoon Vandavelde
Dr. Katleen Gabriels, vanaf 12 november 2021

Overleg en belangrijkste activiteiten

In 2019 is het bestuur vier keer in vergadering bijeengewest. Een centraal thema tijdens de vergaderingen vormde de werving van nieuwe sponsors en financiers. Daartoe ondernam de volgende activiteiten:

- Na overleg met de Raad van Advies in september, werd het [mission statement](#) van de stichting aangescherpt, met als doel de unieke bijdrage van haar activiteiten aan de samenleving beter voor het voetlicht te brengen;
- Er werd een nieuwe, eigentijdse [website](#) ontworpen (BVDT), gebouwd (DesignLab) en gehost;
- Het bestuur werd versterkt met een nieuw bestuurslid dat filosofische belangstelling heeft én een uitgebreid netwerk in het bedrijfsleven (Frederik Schutte);
- Tevens werd het bestuur aangevuld met een bestuurslid dat zowel over filosofische expertise beschikt als over een uitgebreid netwerk in de Vlaamse en Nederlandse media (Katleen Gabriels);
- Er werd aan een sponsorplan gewerkt (dat begin 2022 kon worden uitgerold);
- Er werd een educatief project rondom de laureaat voor 2022 opgezet (op basis waarvan begin 2022 diverse fondsen en sponsors konden worden aangeschreven). Daarvoor werd een vaste samenwerkingspartner gezocht en gevonden: Garage 2020, een innovatieplatform voor de jeugdzorg. De samenwerking is bedoeld om het gedachtegoed van de laureaat 2022 beter onder de aandacht te brengen van jongeren en leerlingen in het voortgezet onderwijs en het algemeen publiek.
- Er werden contacten gelegd met diverse mogelijke sponsors voor de stichting en haar educatieve activiteiten.
- Voor de bekendmaking van de laureaten 2021-2022 en de presentatie van de educatieve projecten op 24 november werd, naast de betrokkenen, een groot aantal *potentiële sponsors* uitgenodigd. Deze live bijeenkomst in het Haagse theater Amare moest vanwege de coronapandemie helaas worden omgezet naar een digitaal evenement zonder publiek.

Jury 2021-2022

De jury van de Spinozalens 2021-2022 bestond uit:

- Prof. dr. Jet Bussemaker, hoogleraar Beleid, wetenschap en maatschappelijke impact, in het bijzonder in de zorg aan de Universiteit Leiden en het Leids Medisch Universitair Centrum en voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (voorzitter);
- Prof. dr. Rudi Laermans, hoogleraar sociale theorie en kunstsociologie aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven;
- Prof. dr. Martine de Vries, hoogleraar normatieve aspecten van de geneeskunde en kinderarts aan het Leids Medisch Universitair Centrum en lid van de commissie Ethiek en recht van de Gezondheidsraad;
- Erik Schokkaert, emeritus hoogleraar economie aan de faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Katholieke Universiteit Leuven, en

- Dr. Sabra Dahhan, gynaecoloog in opleiding aan het Amsterdamse Universitair Medisch Centrum.

Voor de selectie en benoeming van de laureaten heeft de jury vier keer digitaal vergaderd in het voorjaar 2021. Bij de vergaderingen waren telkens afgevaardigden van het bestuur van de stichting als toehoorder aanwezig.

Thema

De Spinozalens 2021-2022 staat in het teken van het thema ‘gezondheid, risico en samenleving’.

Keuze historische denker 2021 en laureaat 2022

Laureaat 2022

Als actuele denker koos de jury de Amerikaanse filosoof **Martha C. Nussbaum** (1947). Uit het juryrapport: ‘Martha Nussbaum is een origineel, eminent denker die in haar oeuvre een breed palet aan thema’s bespreekt met grote maatschappelijke relevantie voor de publieke discussie over zorg, gezondheidszorg en de (mondiale) verdelingsvraagstukken die daarmee gepaard gaan. In haar oeuvre beroept ze zich zowel op Westerse als Oosterse bronnen en besteedt ze aandacht aan de tegenstellingen tussen Noord en Zuid. Hierdoor inspireert ze zeer uiteenlopende doelgroepen. Twee boeken springen daarbij in het oog.

Creating Capabilities. The human development approach (2011) is van groot belang vanwege de substantiële theorie over sociale rechtvaardigheid die ze daarin beschrijft. Die past uitstekend bij de complexe problemen waarmee de globalisering in het algemeen en de pandemie in het bijzonder ons opzadelt.

Minstens even belangrijk is haar eerdere boek *The Fragility of Goodness* (1986, herziene editie 2001), mede omdat dit boek recht doet aan de kwetsbaarheid en onmacht die met die complexe vraagstukken gepaard gaan.’

Educatie

Rondom Nussbaums theorie van menselijke mogelijkheden (*capabilities*) is in samenwerking met Garage 2020 het educatieve project *The Digital Good* opgezet. Het project is een ontwerpwedstrijd voor jongeren rondom de vraag hoe de digitale leefwereld hun (mentale) gezondheid kan bevorderen.

Historische denker

De jury riep de Franse denker **Michel Foucault** (1926-1984) uit tot historische denker. Zijn werk is volgens de jury bij uitstek geschikt om het denken over gezondheid in een kritisch perspectief te plaatsen. ‘Foucault is telg uit een artsenfamilie, maar verlegt als student zijn aandacht van de geneeskunde naar de filosofie. Toch blijft gezondheid(szorg) een centraal thema in zijn oeuvre. In de laatste jaren van zijn leven besteedt hij ook veel aandacht aan zelfzorg en laat hij zich hierbij inspireren door antieke denkers. Al aan het begin van de corona-crisis drongen de analyses van Foucault zich op. Onder andere omdat hij geschreven heeft over eerder epidemieën zoals de pest en de pokken, en de quarantaines, hygiëne, vaccinaties en bevolkingspolitiek die daarvan het gevolg waren. Centrale begrippen in zijn oeuvre zijn biopolitiek, normaliteit en surveillance, die meer dan ooit actueel zijn’, aldus de jury in haar rapport.

Educatie

Na overleg met de Vereniging Filosofiedocenten in het Voortgezet Onderwijs werd besloten het thema ‘biomacht’ nader uit te werken, mede vanwege de relevantie voor de pandemie. In opdracht van de stichting maakten de jonge Groningse filosofen Tjessa Havinga en Jesse Riemersma de video *Biomacht*, die vertoond werd tijdens de presentatie van de laureaten op 24 november. De video is bestemd voor het voortgezet onderwijs. Bij de video ontwikkelden Havinga en Riemersma ook docentinstruaties en opdrachten voor leerlingen. (Het educatieve materiaal rondom Foucault werd begin 2022 online gezet en via een persbericht onder de aandacht gebracht van docenten, vakorganisaties uit het onderwijs en de pers.)